

Juridische aspecten van ICT projecten

Wat u moet weten over opdrachten, rechten, verplichtingen en contracten. De kleine lettertjes bij automatiseringsprojecten

VOOR BETERE ICT BESLISSINGEN

Juridische aspecten van ICT projecten

Wat u moet weten over opdrachten, rechten, verplichtingen en contracten. De kleine lettertjes bij automatiseringsprojecten

Uitgegeven door het ICT informatiecentrum, Houten

© 2020 ICT informatiecentrum

Alle rechten voorbehouden. Het is de ontvanger van deze publicatie verboden de inhoud ervan geheel of gedeeltelijk te verveelvoudigen, openbaar te maken, digitaal te verspreiden of op welke wijze dan ook te distribueren, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Hoewel deze uitgave met zorg is samengesteld, aanvaardt de uitgever geen enkele aansprakelijkheid voor schade ontstaan door het gebruik ervan en fouten of onvolkomenheden in de gepubliceerde teksten.

Introductie

Hartelijk dank voor uw interesse in dit boekje van het ICT informatiecentrum. Wij hopen dat deze publicatie u informeert en inspireert. En dat deze bijdraagt aan betere ICT beslissingen. Want dat is ons doel.

Het ICT informatiecentrum is een onafhankelijk kennisplatform over bedrijfssoftware en andere zakelijke ICT thema's. Wij bestaan sinds 2001, helpen jaarlijks duizenden organisaties en ICT beslissers aan waardevolle kennis bij hun IT projecten, informeren hen via de ICT nieuwsbrief over belangrijke ontwikkelingen, werken samen met kennisinstututen, brancheorganisaties en meer dan 300 kennis- en informatiepartners en zijn de motor achter een groot aantal websites, boeken, whitepapers en andere kennisdocumenten. Al vele jaren zijn wij de meest gebruikte informatiebron bij de keuze van bedrijfssoftware, zakelijke ICT producten, diensten en leveranciers.

Waar we voor staan

Wij benadrukken graag onze drie kernwaarden: onafhankelijkheid, zelfstandigheid en betrouwbaarheid. Wij hebben geen enkel belang of en met wie u zaken doet; iedere ICT aanbieder is voor ons gelijk. Niemand bepaalt wat wij moeten doen of zeggen; wij staan volledig los van de branche. En wij willen dat u op een prettige en nette manier geholpen wordt.

Zoekt u informatie, een oplossing, adviseur of leverancier?

Bel ons, mail ons of chat met ons als u vragen heeft. Bezoek onze website ICTinformatiecentrum.nl om uw weg te vinden in alle thema's waarover wij informatie hebben. Vraag een box met complete informatie aan voor een onderwerp waarvoor u een project wilt starten. Kortom, zoekt u informatie, een oplossing, adviseur of leverancier? Wij helpen u graag!

ICT informatiecentrum

Inhoud

Introductie	3
Inleiding	5
Overeenkomsten voor computerprogrammatuur	7
Belangrijke juridische aspecten van cloudoplossingen, ASP en SaaS	12
Wettelijke verplichtingen van een softwaregebruiker	17
Hoe werkt auteursrecht op software?	20
Open source, een introductie	25
Waarom een escrowregeling?	29
Risicometer voor softwaregebruik	36
Checklist softwareovereenkomst	41
Checklist preventief IT-juridisch beleid	59
Checklist informatieplichten voor webwinkels	64
Waarmee kunnen wij u helpen?	69
Kennispartner	70

Inleiding

Het is in ICT projecten zoals in iedere relatie tussen klant en leverancier: zo lang het goed gaat spelen juridische aspecten ogenschijnlijk nauwelijks een rol. U zult er dan weinig van merken of een afspraak niet goed op papier staat en of er rechten en plichten niet worden nagekomen.

Helaas loopt het in ICT projecten heel vaak niet op rolletjes. Vroeg of laat doet er zich altijd wel een moment voor dat er iets niet gaat, zoals u dat wenste. De planning en oplevering lopen uit. De oplossing werkt niet zoals u afgesproken dacht te hebben. De leverancier doet niet waar u recht op meent te hebben. De factuur is hoger dan u afgesproken had. Uw data is zoek, evenals de provider. Uw softwareleverancier stelt u aansprakelijk voor de gevolgen van uw 'gerommel' in zijn software. Of u ontdekt dat 'kleine lettertjes' onterecht en onvoorzien nadelig voor u uitpakken. Als u dan geen goede afspraken heeft gemaakt, geen beroep kunt doen op doordachte contracten en niet precies weet wat uw rechten en plichten zijn, gaat u een lastig traject tegemoet.

Los van de tijd, de energie en het geld dat het traject u kost, brengt deze situatie ook een ander gevaar met zich mee. Uw bedrijfsprocessen kunnen er hinder van ondervinden, met alle operationele, commerciële en financiële gevolgen van dien. De conclusie is dan ook helder: weet waar u met een ICT project aan begint, ken de juridische aspecten ervan voordat u verplichtingen aangaat en zorg altijd voor sluitende overeenkomsten. Hoe groot of klein uw project of organisatie ook is, als u bij aanvang van uw project alles goed regelt, vergroot u de kans dat zowel uw project als de gebruikperiode daarna succesvol verlopen.

Om u inzicht te geven in de belangrijkste juridische aspecten van IT projecten, stelde het ICT informatiecentrum dit boekje samen. We kregen

daarbij hulp van de IT-jurist, specialist op dit gebied. Zij ervaren dagelijks de complexiteit van ICT projecten en de juridische impact die dat heeft op overeenkomsten tussen alle betrokken partijen. Achterin dit boekje en op de website it-jurist.nl leest u meer over hun activiteiten. Wij danken hen voor het delen van hun kennis en kunde met u.

Wij wensen u een succesvol IT project!

Overeenkomsten voor computerprogrammatuur

De aanschaf van computerprogramma's verschilt van de aanschaf van bijvoorbeeld hardware, randapparatuur of andere "gewone" zaken. Dit komt omdat bij de koop, lease of huur van computerprogramma's niet alleen een exemplaar van een programma op een drager ter beschikking wordt gesteld, maar aan de verkrijger ook het gebruik van het programma toekomt. Aan dit gebruik is meestal een aantal voorwaarden verbonden in de overeenkomst. Computerprogrammatuurovereenkomsten zijn in een aantal categorieën op te delen. In dit artikel wordt een aantal van deze categorieën benoemd. Ook krijgen de (categorie-specifieke) aandachtspunten en voorwaarden van de overeenkomsten de nodige aandacht. Ten slotte wordt ook ingegaan op de auteursrechtelijke positie van de contractspartijen. De aandachtspunten bij computerprogrammatuur-overeenkomsten waarin géén exemplaar aan de verkrijger ter beschikking wordt gesteld (ASP/SaaS-overeenkomsten) worden in het volgende hoofdstuk besproken.

Licentieovereenkomsten

Het ter beschikking stellen van standaardprogrammatuur (dat wil zeggen programmatuur voor een breed publiek) vindt meestal plaats op basis van een licentieovereenkomst. Bij een licentieovereenkomst verleent de softwareontwikkelaar onder bepaalde voorwaarden een gebruiksrecht op een computerprogramma aan de licentienemer. In de overeenkomst is neergelegd onder welke voorwaarden de licentie wordt verleend. Zo wordt de licentie vaak verstrekt tegen de betaling van een vergoeding. Bij het verlenen van een licentie blijft het auteursrecht op de programmatuur in handen van de softwareontwikkelaar. In licentieovereenkomsten wordt over de volgende onderwerpen veelal een beding vastgelegd.

Overwegingen

Hiermee laten de partijen zien tegen welke achtergrond partijen de overeenkomst hebben gesloten. De overwegingen dienen onder andere ter bepaling van het doel van gebruik van de computerprogrammatuur.

Definities

Verschillende begrippen moeten duidelijk omschreven worden teneinde misverstanden en onenigheid te voorkomen. Denk hierbij aan begrippen als “installatie”, “acceptatietest”, “gebruik”, en “onderhoud”.

Omvang

Essentieel in een licentieovereenkomst zijn de omvang van het gebruiksrecht en de vergoeding die daarvoor betaald dient te worden. De omvang van het toegestane gebruik kan aan de hand van een drietal factoren nader bepaald worden.

Wie mag gebruik maken van het computerprogramma?

Het gebruik wordt vaak beperkt tot een maximaal aantal personen of tot het personeel van de organisatie van de licentienemer. Ook is het mogelijk dat slechts een bepaald onderdeel van een organisatie een gebruiksrecht krijgt.

Wat mag de licentienemer doen met het programma?

Gebruikelijk is dat in de overeenkomst wordt opgenomen wat onder het normale gebruik van de software valt. Zo kan zijn bepaald dat de licentienemer het programma in beperkte mate mag kopiëren of dat de programmatuur niet in een netwerkomgeving gebruikt mag worden.

Waar mag de licentienemer het programma gebruiken?

Het kan zijn dat de licentiegever geografische beperkingen verbindt aan het gebruik, of dat de installatie van de programmatuur slechts mag plaatsvinden op een bepaalde server of op bepaalde apparatuur.

Garanties

In garantiebedingen is bepaald in welke mate de licentiegever instaat voor de kwaliteit van de software. Leidend criterium is vaak de vraag of het programma (nog steeds) de afgesproken functionaliteit biedt.

Aansprakelijkheid

In deze bepalingen wordt bedongen onder welke omstandigheden voor welke schade aansprakelijkheid wordt aanvaard, dan wel wordt uitgesloten. Uiteraard is het verstandig om deze omstandigheden helder te verwoorden om discussie tussen partijen te voorkomen.

Levering

Vastgelegd dient te worden op welke wijze en in welke vorm het gebruik van de software geleverd moet worden. In samenhang met de levering moet ook aandacht besteed worden aan de implementatie en acceptatie van de programmatuur.

Intellectuele eigendom

Belangrijk is dat het duidelijk is dat de licentienemer enkel een gebruiksrecht heeft en dat er in beginsel geen sprake is van enige overdracht van (auteurs)rechten. De licentiegever behoudt zich dus alle exploitatiemogelijkheden voor.

Het gebruik van standaard-licentiecontracten is in de praktijk niet ongewoon. Zo hanteert de branchevereniging van IT, telecom-, internet- en

officebedrijven, NLDigital, eigen standaardvoorwaarden. De inhoud van standaardlicenties is vaak zo ingekleed dat één van de partijen (dus óf de rechthebbende óf de licentienemer) bij de overeenkomst in het voordeel is. Het opstellen van een evenwichtige licentieovereenkomst kan dan de moeite waard zijn.

Opmerking verdient daarom dan ook dat de licentienemer op grond van auteursrechtelijke bepalingen (art. 45j tot en met art 45m auteurswet) wel een aantal minimum gebruiksrechten toekomt. Hieronder valt onder andere het verveelvoudigen van de software ten behoeve van het gebruik ervan (bijvoorbeeld het kopiëren van instructies naar het werkgeheugen). In een licentieovereenkomst kunnen deze bepalingen niet buiten werking worden gesteld. De licentiegever behoudt dus wel het auteursrecht, maar moet verplicht genoeg nemen met beperkingen op dat recht wanneer hij besluit het te exploiteren.

Softwareontwikkelingsovereenkomst

Bij softwareontwikkelingsovereenkomsten gaat het om speciaal voor de gebruiker op maat geschreven programmatuur. De software wordt in opdracht van de gebruiker door de leverancier ontwikkeld. De overeenkomst ziet dus niet alleen toe op het verstrekken van gebruikersrechten of de eventuele overdracht van het auteursrecht, maar ook op de fase die eraan vooraf gaat: de ontwikkeling van de software. Het is daarom verstandig om in de overeenkomst tevens aandacht te besteden aan de functionaliteit waarover de software moet beschikken, de prijs waartegen deze wordt geleverd, en de termijn die de ontwikkelaar heeft voor het opleveren van zijn werk. Naast deze zaken komen in de softwareontwikkelingsovereenkomst ook de hierboven besproken onderwerpen van een 'gewone' licentieovereenkomst aan de orde. Daarbij moet worden opgemerkt dat ook op het terrein van softwareontwikkeling op maat vaak standaardcontracten worden gehanteerd.

Desalniettemin verdient ook hier een aantal aspecten van de overeenkomst een evenwichtige invulling. Zo kan worden gedacht aan de voorwaarden omtrent intellectuele eigendomsrechten. Het kan bijvoorbeeld voor de afnemer van de software onwenselijk zijn wanneer het auteursrecht op de programmatuur voor de ontwikkelaar behouden blijft en hij de software slechts op grond van een licentieovereenkomst mag gebruiken. Het kan voor beide partijen bij de overeenkomst daarnaast geruststellend zijn wanneer duidelijk is of, en zo ja onder welke omstandigheden en voorwaarden de broncode van de software overgaat op de afnemer. Wanneer partijen zich rondom deze zaken een wenselijke situatie verschaffen, kan de afnemer bijvoorbeeld doorgaan met het onderhouden van de software wanneer het contact met de softwareontwikkelaar op een of andere manier wordt verbroken.

Standaardprogrammatuur op maat gemaakt

Het is ook mogelijk dat standaardprogrammatuur door de leverancier wordt aangepast aan de wensen van elke individuele licentienemer. De overeenkomst die dan gesloten wordt, is vaak een mengeling van de licentieovereenkomst en de softwareontwikkelingsovereenkomst. Moeten er veel aanpassingen worden gedaan aan de standaardprogrammatuur dan zal de overeenkomst veel gelijkenis vertonen met een softwareontwikkelingsovereenkomst. Bij geringe aanpassingen neigt de overeenkomst meer naar de licentieovereenkomst. Er zullen bijvoorbeeld uitgebreidere afspraken worden gemaakt over termijnen wanneer de verwachting is dat het op maat maken van de programmatuur veel inspanning vergt van de leverancier. Omdat het programmatuur betreft welke bestemd is voor meerdere partijen, blijft het auteursrecht in de meeste gevallen bij de softwareontwikkelaar.

Belangrijke juridische aspecten van cloudoplossingen, ASP en SaaS

Met de termen Application Service Providing (ASP) en Software as a Service (SaaS) worden twee enigszins vergelijkbare constructies van het leveren van software aangeduid. Beide worden gebruikt binnen thema cloud computing. In dit artikel wordt allereerst uiteengezet wat de kenmerken van de constructies zijn, waarbij tevens wordt ingegaan op hun onderlinge verschillen. Vervolgens worden aan de hand daarvan de juridische vraagstukken die hieruit (kunnen) ontstaan besproken.

Kenmerken van SaaS en ASP

Application Service Providing (ASP) en Software as a Service (SaaS) liggen in elkaars verlengde. Zij zijn beide een begrip waarmee het aanbieden van software als ware dit een dienst wordt aangeduid. Hiervoor is nodig dat de leverancier van de software en zijn afnemer gedurende de periode waarbinnen gebruik van de software wordt gemaakt over en weer rechten en plichten (blijven) hebben. Dit wordt gerealiseerd doordat de software niet op de computer van de afnemer wordt geïnstalleerd, maar op een server die door de softwareleverancier wordt beheerd (in de cloud). De afnemer verkrijgt bij ASP en SaaS na betaling van een bepaalde vergoeding via het internet toegang tot de software. Deze vergoeding wordt bepaald aan de hand van de omvang van het gebruik. Naast het leveren van het gebruik maakt ook het installeren en onderhouden van de software, het maken van back-ups van de met de software verwerkte gegevens en het beveiligen ervan deel uit van de dienstverlening die een ASP- of SaaS-leverancier aanbiedt.

Vraagstukken

Uit bovenstaande begripsomschrijving blijkt dat bij het gebruik van SaaS en ASP enkele verantwoordelijkheden die traditioneel voor rekening kwamen voor de afnemer van de software nu op de schouders van de softwareleverancier rusten. De oorzaak hiervan is dat de software, vanuit de afnemer ervan gezien, op afstand wordt aangeboden. Dit technische gegeven roept een aantal juridische vragen op welke in het volgende beknopt worden besproken.

Op afstand verwerken van gegevens

De belangrijkste vraagstukken spelen rond het feit dat met het gebruik van SaaS en ASP op afstand gegevens worden verwerkt. Dat kunnen de gegevens zijn die een afnemer in de software heeft ingevoerd, maar ook de bestanden die met de software zelf tot stand zijn gebracht. Denk bij het eerste aan cijfers die bepaalde bedragen vertegenwoordigen en bij het tweede aan bijvoorbeeld met de software gemaakte spreadsheets waarin die cijfers opgenomen zijn.

Allereerst zal moeten worden bekeken in hoeverre wettelijke voorschriften de mogelijkheden voor het gebruik van software als dienst op afstand beperken. Stel bijvoorbeeld dat een SaaS wordt aangeboden waarmee de boekhouding kan worden uitgevoerd. Wanneer de software wordt gebruikt, zullen er persoonsgegevens (bijvoorbeeld namen, adressen en salarissen van werknemers) worden verwerkt. Met de privacyregelgeving, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), wordt aan degene die voor de verwerking verantwoordelijk is een aantal voorschriften meegegeven. De afnemer van de software is in de meeste gevallen die persoon, maar ook de softwareleverancier kan (mede)verantwoordelijke zijn. Relevant zijn echter voornamelijk de voorwaarden zelf. Zo mogen de persoonsgegevens slechts worden verwerkt ten behoeve van een bepaald doel en moeten ze afdoende beveiligd zijn. Verder schrijft de AVG een ‘bewerkerovereenkomst’ voor: een apart contract tussen afnemer en leverancier waarin wordt geregeld hoe er door de leverancier mag worden

omgegaan met persoonsgegevens. De persoonsgegevens mogen in beginsel niet buiten de Europese Unie worden verwerkt. Dit laatste kan, gelet op het internationale karakter dat softwaregebruik tegenwoordig heeft, problematisch zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat het gebruik van SaaS-oplossing Google Docs wellicht niet is toegestaan, omdat eventueel met die software verwerkte persoonsgegevens op Google-servers in Amerika worden opgeslagen. De veel besproken Patriot-act bovendien, heeft als risico dat ook Europese vestigingen Amerikaanse leveranciers toegang moeten geven tot de persoonsgegevens aan Amerikaanse overheidsinstanties.

Ook de wettelijke bewaarvoorschriften, zoals de fiscale bewaarplicht, zijn bij het op afstand verwerken van gegevens van belang. Een organisatie kan sancties verwachten wanneer bepaalde gegevens (zoals de salaris-administratie) niet conform de regels zijn opgeslagen of wanneer de opgevraagde gegevens niet inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Met het gebruik van een SaaS- of ASP-applicatie wordt de controle over de uitvoering van wettelijke plichten dus (gedeeltelijk) uit handen gegeven.

Naast de complicaties die voortvloeien uit wet- en regelgeving kunnen er ook andere juridische risico's verbonden zijn aan de beperkte controle die de afnemer heeft over de gegevens. Zo is niet hij, maar de softwareleverancier verantwoordelijk voor het back-uppen en beveiligen van de data. Daarnaast kunnen ook vragen omtrent de (intellectuele) eigendom van de gegevens ontstaan. De afnemer van de software loopt daarom bijvoorbeeld risico dat hij niet (te allen tijde) de afgifte van de gegevens kan vorderen.

Beschikbaarheid dienstverlening

Omdat de software op afstand wordt uitgevoerd, is het niet mogelijk om de beschikbaarheid ervan te garanderen. Dit betekent dat de softwareleverancier slechts bereid zal zijn tot het zich verplichten tot het leveren van een bepaalde inspanning. Voor de afnemer van de software is het echter, zeker wanneer deze software bedrijfskritisch is, wenselijk om een stok achter de deur te hebben. Dit kan worden gerealiseerd door afspraken over het

serviceniveau van de dienstverlening onderdeel uit te laten maken van de overeenkomst. Deze afspraken tezamen worden vaak aangeduid met de term Service Level Agreement (SLA). Zij zien bijvoorbeeld op het (minimum)niveau van de daadwerkelijke beschikbaarheid van de software, de respons- en verwerkingssnelheid ervan en de periode waarbinnen fouten in de software moeten worden opgelost. Daarnaast kan ook worden geëist dat de softwareleverancier proactief informatie verstrekt en een goede helpdesk inricht.

Algemene voorwaarden en aansprakelijkheid

Bij het sluiten van IT contracten worden vaak algemene leveringsvoorwaarden op de overeenkomst van toepassing verklaard. De leveringsvoorwaarden pakken (logischerwijs) vaak voor een contractspartij voordelig uit. Relevant hierbij is met name dat softwareleveranciers hun aansprakelijkheden voor schade zoveel mogelijk beperken. Bij SaaS zal het daarbij concreet gaan om schade als gevolg van beperkte beschikbaarheid van de software en verlies van de gegevens. Wanneer de software en de gegevens bedrijfskritisch zijn, kan die schade echter aanzienlijk zijn, en is daarom juist zekerheid omtrent de zorgvuldigheid van de dienstverlening gewenst. Beperkte aansprakelijkheid stimuleert deze niet.

Beëindiging dienstverlening

Het uitgangspunt van een SaaS- of ASP-overeenkomst is een duurzame contractrelatie. Deze kan echter om uiteenlopende redenen beëindigd worden. De oorzaak hiervan kan enerzijds bij de afnemer liggen, zoals bijvoorbeeld het geval is wanneer hij de software niet meer wil gebruiken. Daarbij zal hij graag afgifte en wellicht conversie zien van de gegevens die door hem met de software zijn verwerkt. Zoals gezegd vormt de controle die de softwareleverancier over de gegevens heeft hiervoor een risico, zeker wanneer de gegevens essentieel zijn voor de bedrijfsvoering of het voldoen aan wettelijke plichten. Het opstellen van een goede regeling hieromtrent (welke vaak met de term exit-strategie wordt aangeduid) is daarom essentieel. Zo kan bijvoorbeeld worden afgesproken dat een onafhankelijke

derde partij periodiek een recente kopie van de gegevensbestanden in bewaring neemt. Wanneer de beëindiging van de contract relatie (of een andere bepaalde gebeurtenis) heeft plaatsgevonden, draagt deze derde de gegevens over aan de afnemer van de software.

De oorzaak van de beëindiging van de contract relatie kan echter tevens liggen bij de softwareleverancier, terwijl de afnemer het gebruik van de software juist wil continueren. Een dergelijke situatie ontstaat bijvoorbeeld op het moment dat de softwareleverancier in staat van faillissement wordt gesteld. In dergelijke gevallen is er bij de afnemer de behoefte aan een regeling waarmee in de continuering van het gebruik wordt voorzien. Hiervoor is het nodig dat een daartoe bevoegd verklaarde derde de verplichtingen van de softwareleverancier op zich neemt. De afnemer zelf beschikt namelijk vaak niet over de hiervoor benodigde technische kennis en faciliteiten. Naast het vaststellen van een dergelijke SaaS-escrow regeling zullen partijen ook voor situaties als het faillissement van de softwareleverancier afspraken moeten maken over de afgifte van gegevens.

Wettelijke verplichtingen van een softwaregebruiker

In dit artikel worden de verplichtingen die de gebruiker van software heeft, besproken. Het verplichtingenbegrip is daarbij breed. Het kan namelijk allereerst gaan om wetgeving waarmee direct of indirect eisen worden gesteld aan de (omgang met) software die een organisatie gebruikt. In het artikel wordt vervolgens gewezen op de aanwezigheid van verplichtingen die kunnen voortvloeien uit de overeenkomst die een softwaregebruiker met zijn leverancier heeft gesloten. Daarna wordt ingegaan op de verplichtingen die er specifiek voor overheidsorganisaties kunnen zijn. Een en ander wordt beknopt aangestipt. Desalniettemin wordt waar nodig verwezen naar documenten waar de omvang van de verplichtingen nader wordt uitgediept.

Wettelijke verplichtingen

Het gebruik van software en het geautomatiseerd verwerken van gegevens zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het geautomatiseerd verwerken van gegevens is immers niet mogelijk zonder de daarvoor geschikte software. De wetgeving die regels stelt aan de verwerking van gegevens, is daarom van grote betekenis voor de eisen die een organisatie aan software moet stellen. Een belangrijk voorbeeld van dergelijke wetgeving is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze wet stelt onder andere eisen aan de beveiliging van de persoonsgegevens. Dit houdt bijvoorbeeld in dat niet een ieder die binnen haar organisatie werkzaam is, toegang tot persoonsgegevens van een organisatie mag krijgen. Ook schrijft de AVG voor dat de persoonsgegevens van een individu op zijn verzoek gecorrigeerd of verwijderd moeten kunnen worden. De software waarmee de gegevens worden verwerkt, moet kortom over de functionaliteit beschikken die noodzakelijk is om aan de wettelijke voorschriften te voldoen.

Andere wettelijke voorschriften die verplichtingen opleggen aan de softwaregebruiker zijn de wettelijke bewaarplichten. De belastingwetgeving schrijft bijvoorbeeld voor dat de gegevens die voor de belastingdienst van belang zijn, gedurende minimaal zeven jaar moeten worden bewaard. Bovendien moeten de data gedurende die periode tevens inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Ook wanneer de administratie met behulp van een speciaal daarvoor ontwikkeld softwarepakket wordt uitgevoerd, zijn deze voorschriften van toepassing. Voor het uitlezen van de bewaarde gegevens moet een organisatie dus na het moment dat de gegevens in haar administratie zijn verwerkt, in beginsel nog zeven jaar gebruik kunnen maken over de software waarmee de gegevens kunnen worden uitgelezen. De conversie van de gegevens waardoor zij met andere software kunnen worden bekeken en verwerkt, is slechts onder (tamelijk strenge) voorwaarden toegestaan. Omdat de beschikbaarheid van gegevens kortom grotendeels afhangt van de beschikbaarheid van software, betekent dit dat op basis van de wettelijke bewaarplichten een organisatie moet voorzien in de continuïteit van de software die zij gebruikt voor het verwerken van gegevens. Hieraan kan een software escrowregeling in belangrijke mate bijdragen.

Op software rust een intellectueel eigendomsrecht, in de meeste gevallen betreft dat het auteursrecht. Het recht wordt toegekend aan de persoon of de onderneming die de software heeft ontwikkeld. Op basis van de wetgeving op het gebied van het intellectueel eigendom, is elk gebruik van de software waar de rechthebbende geen toestemming voor heeft gegeven illegaal. De softwaregebruiker heeft kortom de plicht om ervoor te zorgen dat het gebruik legaal is.

Contractuele verplichtingen

In de licentieovereenkomst wordt de omvang van het gebruiksrecht dat de afnemer van de software krijgt, geregeld. Op basis van de licentieovereenkomst wordt aan de softwaregebruiker een aantal contractuele verplichtingen opgelegd. Zo heeft een softwaregebruiker vaak de plicht om

de software slechts voor zichzelf te gebruiken en wordt het hem verboden om deze ter beschikking te stellen aan anderen. De precieze inhoud van de licentieverplichtingen verschilt van softwarepakket tot softwarepakket. Ook bij de meeste open source software moet men, alvorens het gebruik er van mogelijk akkoord gaan met licentievoorwaarden. Open source licenties kunnen vergaande verplichtingen aan de gebruiker van de software opleggen. Een voorbeeld hiervan is de verplichting dat elk hergebruik of wijziging van de broncode van de open source software onder dezelfde open source-voorwaarden openbaar moet worden gemaakt. Het gebruik van open source software betekent dus lang niet altijd 'vrijheid, blijheid'.

Verplichtingen software gebruikende overheid

Voor software gebruikende overheidsorganisaties geldt dat zij (behoudens uitzonderingen) gebruik moeten maken van de ARBIT-voorwaarden. Dit zijn de algemene leveringsvoorwaarden die een overheidsorganisatie van toepassing moet verklaren op de overeenkomst met haar ICT dienstverleners. Wanneer een softwareontwikkelaar aan een overheidsorganisatie software levert, dan moet hij zich aan deze voorwaarden onderwerpen. De ARBIT-voorwaarden bevatten bepalingen die rekening houden met de belangen van software gebruikende overheidsorganisaties. Zo is in artikel 47 van de voorwaarden neergelegd dat zij te allen tijde aanspraak hebben op dat een softwareleverancier voorziet in een passende escrowregeling voor het broncodemateriaal van de software. In artikel 57 is voor wat betreft maatwerkprogrammatuur daarnaast bepaald dat bij de oplevering ervan ook de broncode moet worden overgedragen.

De overheid kan daarnaast gehouden zijn aan de Europese aanbestedingsprocedure bij het afnemen van software. Wanneer automatiseringsopdrachten een bepaald drempelbedrag overschrijden, moeten deze conform die procedure in de markt worden gezet. Het laten ontwikkelen en/of onderhouden van software kan heel goed een dergelijk automatiseringsproject zijn.

Hoe werkt auteursrecht op software?

De juridische bescherming van software wordt geregeld in de auteurswet (Aw). Het auteursrecht stelt de maker van een computerprogramma (zoals software in de auteurswet wordt aangeduid) in staat zijn werk te exploiteren. Met behulp van zijn auteursrecht kan de maker onder andere voorwaarden stellen aan het gebruik van zijn werk. Na een korte uiteenzetting over het auteursrecht in het algemeen worden de bepalingen die de bescherming van computerprogramma's regelen besproken. Uiteraard komt daarbij niet alleen de reikwijdte ervan aan bod, maar ook de beperkingen die de wetgever aan deze regels heeft gesteld.

Auteursrecht

De auteurswet regelt de bescherming van zogenaamde werken. Uit de wet blijkt dat ook computerprogramma's onder dat begrip moeten worden geschaard. Niet elk werk, en dus ook niet elk computerprogramma, verdient echter bescherming op grond van de auteurswet. Voor het ontstaan van auteursrecht is vereist dat het werk 'een eigen oorspronkelijk karakter bezit en het persoonlijk stempel van de maker draagt'. Dit betekent dat er sprake moet zijn van enige mate van originaliteit. Dit is echter een lage drempel.

Een computerprogramma wordt auteursrechtelijk beschermd voor zover het de concrete uitdrukingsvorm ervan en het voorbereidende materiaal betreft. Onder dit laatste vallen bijvoorbeeld het functionele en technische ontwerp van het programma. De ideeën en beginselen die aan de software ten grondslag liggen, worden niet beschermd. De bepalingen omtrent de bescherming zijn het resultaat van Europese regelgeving. Dit betekent onder andere dat Het Europese Hof van Justitie de hoogste uitlegger van de bepalingen is.

Auteursrechthebbende

Als uitgangspunt geldt, dat degene die een computerprogramma maakt, het auteursrecht daarop heeft (artikel 1 Aw). In artikel 4 Aw heeft de wetgever hiervoor een bewijsregel neergelegd. Degene wiens naam, logo of merk (een copyright notificatie alleen is niet voldoende, uiteraard wel verstandig) op de software als maker staat vermeld, wordt geacht rechthebbende te zijn.

Bij computerprogrammatuur worden echter vaak verschillende componenten bij elkaar gebracht. Het programma dat het resultaat is van een dergelijke samenstelling wordt vaak door een derde uitgegeven, en niet door de individuele makers van de afzonderlijke componenten. In dat geval wordt als maker van het computerprogramma aangemerkt degene onder wiens leiding en toezicht het gehele werk tot stand is gebracht, of degene die de verschillende componenten heeft verzameld (artikel 5 Aw).

De meeste computerprogramma's worden echter in dienstverband geschreven. Programmeurs schrijven de meeste software in de tijd dat zij voor hun werkgever aan het werk zijn. Het auteursrecht heeft hiervoor de figuur van het werkgevers-auteursrecht in het leven geroepen. Dit wil zeggen dat de werkgever wordt geacht rechthebbende te zijn vanaf het moment dat het werk is ontstaan (artikel 7 Aw). Het is niet nodig dat de werknemers daadwerkelijk het auteursrecht overdragen aan de werkgever. Wel moet er sprake zijn van een gezagsverhouding in arbeidsrechtelijke zin (deze ontbreekt bijvoorbeeld onder andere bij het werken met freelancers en stagiairs). Ook moet het vervaardigen van computerprogrammatuur binnen de functieomschrijving van de werknemer vallen.

Artikel 8 Aw bepaalt ten slotte dat een rechtspersoon als maker van een computerprogramma wordt aangemerkt, indien zij het programma als van haar afkomstig openbaar maakt, zonder een andere naam als maker te vermelden. Hiervan wordt alleen afgeweken indien de werkelijke maker kan bewijzen dat het computerprogramma onrechtmatig openbaar is gemaakt.

Exclusieve rechten en uitzonderingen

De auteursrechthebbende heeft het uitsluitende recht om zijn werk openbaar te maken en te verveelvoudigen (artikel 12 en 13 Aw). Van verveelvoudigen is sprake indien meerdere exemplaren (kopieën) van het programma worden gemaakt. Hierbij is niet relevant of de exemplaren van permanente of tijdelijke aard zijn. Ook bijvoorbeeld het laden van het programma in het werkgeheugen van de computer levert namelijk een auteursrechtelijke verveelvoudiging op. Onder het openbaar maken van de software valt onder meer het op de markt brengen ervan of de publicatie ervan op internet. Criterium is of de programmatuur beschikbaar wordt voor het publiek. Belangrijk is dat ook de openbaarmaking van een verveelvoudiging (bijvoorbeeld het vermarkten van een kopie) onder het openbaarmakingsbegrip is geschaard.

Er is in de auteurswet een aantal bepalingen neergelegd die de exclusieve rechten van een auteursrechthebbende beperken. Gedacht kan worden aan het citaatrecht of het recht om een werk te gebruiken voor wetenschappelijk onderzoek. Naast dergelijke algemene restricties zijn er ook bepalingen die de specifieke rechten van de maker van een computerprogramma beperken. Deze zijn neergelegd in artikel 45j tot en met 45m Aw. Deze uitzonderingen op de exclusieve rechten van de maker zijn te omschrijven als minimumrechten van de gebruiker. Zij zijn dwingendrechtelijk van aard en mogen daarom niet opzij worden gezet door contractuele bepalingen.

Minimumrechten van de gebruiker

Artikel 45j Aw staat de rechtmatige gebruiker toe een computerprogramma te verveelvoudigen indien en voor zover dit noodzakelijk is voor het beoogd gebruik van het programma. Hieronder valt onder andere het laden of in beeld brengen van het programma. Ook het verbeteren van fouten, vertalingen en verbeteringen die overeenkomen met een updateversie vallen binnen de reikwijdte van dit artikel. De rechtmatige gebruiker heeft dus, onafhankelijk van de maker, het recht om onvolkomenheden in de software te verbeteren. De maker is echter niet verplicht hiertoe de broncode en

technische documentatie van het computerprogramma ter beschikking van de verkrijger te stellen. Daarnaast is het verdedigbaar dat aanpassingen die door de maker opzettelijk afgeschermdde functionaliteit ontsluiten ook niet onder de in dit artikel toegestane handelingen vallen.

Artikel 45k Aw staat de gebruiker toe een reservekopie van het computerprogramma te maken voor zover dit noodzakelijk is voor het beoogde gebruik. De omstandigheden van het geval bepalen de omvang van dit recht. Het artikel geeft bijvoorbeeld geen limiet voor het aantal kopieën dat gemaakt mag worden. Denkbaar is dat het maken van een reservekopie noodzakelijk is voor verantwoorde installatie- en testwerkzaamheden, voor het voldoen aan wettelijke bewaarplichten en/of voor storingsonderzoek. Het maken van reservekopieën kan niet bij overeenkomst worden uitgesloten.

Artikel 45l Aw bepaalt dat het is toegestaan computerprogrammatuur te bestuderen en te testen om op deze wijze de daaraan ten grondslag liggende ideeën te achterhalen. Dit moet wel gebeuren tijdens het normale gebruik van het programma zoals bedoeld in art. 45i Aw. Het staat een gebruiker vrij gebruik te maken van hulpmiddelen (zoals elektronische test- en controletechnieken).

Artikel 45m Aw bepaalt dat decompilatie van een computerprogramma (reverse engineering) is toegestaan, mits dit plaatsvindt onder de strenge voorwaarden die in deze bepaling zijn opgenomen. Door decompilatie wordt de machinetaal van een computerprogramma omgezet in een hogere programmeertaal. Deze taal (broncode) is begrijpelijk voor deskundigen waardoor de structuur van een computerprogramma achterhaald kan worden. De voorwaarden waaronder decompilatie mag plaatsvinden zijn de volgende.

1. De handelingen moeten onmisbaar zijn om informatie te verkrijgen die nodig is om de interoperabiliteit van een onafhankelijk

vervaardigd computerprogramma met andere computerprogramma's tot stand te brengen.

2. Decompilatie mag slechts door de rechtmatige verkrijger van een computerprogramma worden verricht.
3. De gegevens die noodzakelijk zijn om de interoperabiliteit tot stand te brengen, mogen niet reeds via een andere weg snel en gemakkelijk beschikbaar zijn.
4. Decompilatie dient beperkt te blijven tot die onderdelen van het oorspronkelijke computerprogramma die voor het tot stand brengen van de interoperabiliteit noodzakelijk zijn.

Van de informatie die men verkregen heeft door middel van decompilatie mag geen misbruik gemaakt worden. De informatie mag alleen worden gebruikt voor het tot stand brengen van interoperabiliteit, niet aan derden worden meegedeeld en niet leiden tot de ontwikkeling van een niet nieuw, oorspronkelijk computerprogramma. Ook mag de informatie nadrukkelijk niet worden gebruikt voor het anderszins verrichten van auteursrechtinbreuk makende handelingen.

Bescherming van software met behulp van een octrooirecht

Hoewel computerprogramma's als zodanig volgens de regelgeving niet als een octrooieerbare uitvinding mogen worden beschouwd, wordt aan de maker van een computerprogramma soms een octrooirecht verleend. Zulks kan plaatsvinden wanneer met de software een nieuw en inventief technisch effect wordt gecreëerd. De software moet dus bijdragen aan de voortschrijding van de stand van de techniek. Het spreekt vanzelf dat hier lang niet in alle gevallen sprake van zal zijn.

Open source, een introductie

Open source software is software waarvan de broncode door de maker ervan vrij ter beschikking wordt gesteld. De broncode is software in de vorm van een voor een mens te begrijpen programmeertaal en de daarbij horende documentatie. In de praktijk krijgt de softwaregebruiker in de meeste gevallen slechts de beschikking over de objectcode (dat is de voor computers leesbare versie van de broncode) wanneer hij software aanschaft. Hierdoor kan hij de software in de meeste gevallen niet aanpassen of verder ontwikkelen. Dat is met open source software anders. Gelet op het introducerende karakter van dit artikel wordt ervan uitgegaan dat er slechts een auteursrecht op de software rust. Daarnaast moet worden opgemerkt dat tenzij anders vermeld, de bepalingen van de laatste versies van de in dit artikel genoemde open source licenties worden besproken. Ten slotte is van belang dat met de term 'softwaregebruiker' of equivalenten daarvan ook kan worden bedoeld op de persoon of organisatie die software gebruikt als component van nieuwe, door hem zelf te ontwikkelen, software.

Open source, software en licenties

In de auteurswet (Aw) is bepaald dat de maker van software een auteursrecht toekomt. Hiermee kan hij bepalen of, en zo ja onder welke voorwaarden, derden over die software kunnen beschikken. Het auteursrecht vormt daarmee de basis van de beschikbaarheid van software voor het publiek. Degene die de software wil gebruiken, moet daarvoor in de meeste gevallen betalen. Bovendien moet hij akkoord gaan met een aantal voorwaarden. Zo mag hij de software niet verspreiden en krijgt hij bovendien niet de beschikking over de broncode van de software. Hierdoor is de software dus niet vrij beschikbaar en de broncode ervan niet vrij te gebruiken. Dergelijke software wordt ook wel met de Engelse term 'proprietary software' aangeduid.

Deze stand van zaken wordt niet door een ieder als gunstig ervaren. Daarom is reeds in een vroeg stadium van het softwaretijdperk het initiatief genomen om software en de broncode ervan zonder, of onder minder beperkende, voorwaarden aan het publiek beschikbaar te stellen. Dit initiatief heeft (onder andere) geleid tot open source software.

Ook de maker van open source software krijgt een auteursrecht, op basis waarvan een derde toestemming nodig heeft om de software en de bijbehorende broncode te gebruiken en te verspreiden. Hij gebruikt het auteursrecht en de daarop gestoelde licentievoorwaarden echter niet om de publieke beschikbaarheid van de (broncode van de) software te beperken. Het auteursrecht vormt juist de basis voor een licentie waarin de softwaregebruiker daaromtrent veel wordt toegestaan, zonder dat daar de verplichting tot het afdragen van een vergoeding tegenover staat. De gebruiker van open source software mag de (broncode van de) software verspreiden en aanpassen.

Omdat de omvang van het gebruiksrecht ook bij open source software geregeld wordt middels een licentieovereenkomst, verbindt de gebruiker van dergelijke software zich ook aan een aantal voorwaarden. Deze voorwaarden beogen het open source karakter van de software te behouden. Zo is in sommige open source licenties een bepaling opgenomen die de gebruiker van de software dwingt om iedere ter beschikkingstelling aan het publiek van (een aanpassing van de) software, onder de voorwaarden van de desbetreffende open source licentie plaats te laten vinden. Het gebruik van het auteursrecht om teneinde steeds meer software open source te maken, het open karakter van de software en van de door gebruikers aangepaste versies van de software te behouden, wordt aangeduid met de term 'copyleft'.

Onderscheid tussen open source licenties

Een open source licentie bepaalt, net als een licentie op proprietary software, welke verplichtingen de softwaregebruiker op zich neemt en aan

welke voorwaarden het gebruik van de software moet voldoen. Een belangrijk onderscheid kan gemaakt worden tussen copyleft-, non-copyleft-, en beperkt copyleftlicenties. Een bekend voorbeeld van een copyleftlicentie is de General Public License (GPL). Degene die onder de GPL licentie software gebruikt, mag deze vrij aanpassen, kopiëren en verspreiden. De copyleft-eigenschappen van de GPL licenties uiten zich met name in de licentievoorwaarden waarin is bepaald dat wanneer men (een aanpassing van) de broncode van de GPL software wil verspreiden, men dat onder de voorwaarden van de GPL licentie moet doen. Dit betekent overigens niet dat elke aanpassing of gebruik van de broncode (onder de GPL licentie) verplicht openbaar moet worden gemaakt. De GPL licentie heeft daarmee geen ‘virale werking’, iets waar nog wel eens misverstanden over bestaan.

De GPL licentie staat toe dat de gebruiker in eerste instantie slechts de objectcode van de aangepaste software openbaar maakt. Hij heeft echter wel de verplichting om de broncode ter beschikking te stellen wanneer hem daar om wordt gevraagd.

Een beperkt copyleftlicentie bevat, zoals de naam reeds doet vermoeden, minder strenge copyleftbepalingen dan bijvoorbeeld de GPL. Vaak wordt in beperkt copyleftlicentie onderscheid gemaakt tussen de verschillende onderdelen van software. In de Mozilla Public License (MPL), een beperkt copyleftlicentie waar inmiddels twee versies van zijn, wordt dat onderscheid gemaakt tussen de broncode en de objectcode van de software. Voor de nieuwe verspreiding van de (aanpassing van een) broncode van MPL-software geldt dat deze moet plaatsvinden onder de licentiebepalingen van de MPL. De objectcode van MPL software mag onder bepaalde voorwaarden echter onder een andere licentie worden gedistribueerd. Een van die voorwaarden is dat een dergelijke andere licentie de eindgebruiker het recht op de broncode van de onaangepaste versie van de MPL software niet ontnemt.

Non-copyleftlicenties ten slotte, bevatten geen bepalingen die verplichten om de verdere verspreiding van de broncode en/of objectcode van de software onder de originele licentiebepalingen te laten plaatsvinden. De softwaregebruiker wordt juist de vrijheid gegeven om de software en bewerkingen daarvan onder een andere licentie verder te verspreiden, zelfs als dat zou betekenen dat de broncode van de software niet meer beschikbaar is. Ook zonder copyleftbepalingen in de open source licentie heeft de verspreider van de software echter verplichtingen: zo zou het zo kunnen zijn dat de broncode van gedistribueerde software een 'copyright notice' moet bevatten waarmee de maker van de eerste versie wordt genoemd. Een voorbeeld van een non-copyleftlicentie is de Apache License.

Risico's bij het gebruik van open source in het ontwikkelingsproces

De voorwaarden waar de gebruikers van open source software zich aan committeren, kunnen een risico vormen. Vaak wordt namelijk onterecht gedacht dat open source gelijkstaat aan 'vrijheid, blijheid'. De verstreckende verplichtingen van met name de copyleftlicenties echter, beperken de mogelijkheden voor de softwareontwikkelaar om de door hem ontwikkelde software met open source componenten commercieel te vermarkten. Met de verplichting om de broncode van de open source componenten vrij beschikbaar te maken, verbiedt een copyleftlicentie hem immers om, al dan niet onder een andere licentie, slechts de objectcode te verspreiden. Omdat meerdere organisaties toezien op de naleving van de bepalingen van open source licenties, is het reëel dat een softwareontwikkelaar voor de rechter wordt gedaagd wanneer hij de verplichtingen die uit het gebruik van open source voortvloeien niet nakomt.

Een groot aantal softwareontwikkelaars staat niet voldoende stil bij het feit dat zij krachtens open source licenties gebonden zijn aan vergaande verplichtingen. Dit kan nare gevolgen hebben voor de afnemer, bijvoorbeeld omdat de maker van een open source component de softwareontwikkelaar verbiedt de software te verspreiden. Dit kan hij doen als er niet is voldaan aan de voorwaarden van de open source licentie.

Waarom een escrowregeling?

De voordelen van geautomatiseerde systemen en goede software hoeven we tegenwoordig niet meer uit te leggen. Gebruikers kunnen bij een juiste keuze en goed gebruik hun werk veel efficiënter en effectiever uitvoeren. Dat er aan software ook negatieve kanten zitten en soms zelfs risico's kleven, kunt u vaak teruglezen in de pers. Om enkele haken en ogen te noemen: sommige software is (erg) onderhoudsgevoelig waardoor organisaties in meer of mindere mate afhankelijk zijn van hun leverancier. Daarnaast neemt het gebruik van cloudapplicaties (SaaS) een steeds hogere vlucht. Dit artikel gaat in op de juridische aspecten van software en de vraag of deze afhankelijkheidsrisico's kunnen worden vermeden. Ook gaan we in op welke maatregelen men kan nemen.

Het is wellicht een vreemde invalshoek om te beginnen met een pleidooi om anders naar software te kijken. Die andere manier van kijken betreft dan onder meer de aandacht voor de juridische aspecten van software, software als vermogensbestanddeel en de beeldvorming rond de inhoud van de relaties van bij software betrokkenen.

Een voorbeeld hiervan is de relatie licentiegever - licentienemer. Dit is geen gewone leverancier - klant relatie. Door de langdurige band tussen softwareproducent en zijn afnemers, de volledige afhankelijkheid van de softwareproducent, het langdurige proces van vervanging van software en de onmisbaarheid van de gegevens uit het informatiesysteem (die vaak alleen leesbaar zijn als de software waarmee ze zijn vastgelegd, werkt en beschikbaar is) valt de softwareproducent niet te vergelijken met de leverancier van levensmiddelen. De ontstane 'lotsverbondenheid' is een risico voor gebruikers en licentiegever.

Tegelijkertijd zijn de beschikbaarheid en continuïteit van het informatie-systeem erg belangrijk. Dit betekent dus dat de software en data steeds beschikbaar moeten zijn in operationele staat. En om dat zo te houden moet de broncode met toebehoren onder alle omstandigheden beschikbaar zijn. Om dat goed te regelen is er een combinatie nodig van juridische zekerheid en technische continuïteit. Vooral met de juridische maatregelen wordt de basis gelegd onder de informatiebeveiliging en het beheersen van risico's die voortkomen uit de ontstane lotsverbondenheid.

Juridisch kader

Hoewel het nooit zo wordt geformuleerd, is de handel in software feitelijk een handel in rechten. Dat heeft natuurlijk alles te maken met het auteursrecht waaronder ook software valt. Softwareproducenten hebben namelijk het alleenrecht op openbaarmaking van hun producten. In de praktijk betekent dit, dat ze de zogenaamde objectcode (dat is de versie in digitale vorm) openbaar maken. Dat doen ze door een gebruiksrecht te verstrekken op de objectcode. Alle overige componenten van een compleet softwareproduct houden ze geheim. Dat is onder meer het materiaal dat ontwikkeld is voorafgaand aan het feitelijke programmeerwerk, en alle gebruikte hulpsoftware en de broncode zelf. Dit materiaal is wel nodig bij het onderhouden en door ontwikkelen van de programmatuur. Om deze reden zijn gebruikers aangewezen op een onderhoudscontract met de auteursrechthebbende van de software. Op zichzelf is dat aspect niet perse nadelig voor de gebruikers omdat op deze wijze kennis en kosten kunnen worden gedeeld, maar dit terzijde.

Het gaat te ver in het kader van dit artikel om alle op software en/of informatiesystemen zijnde wet- en regelgeving te bespreken. Het dient wel een punt van aandacht te zijn bij het treffen van beheersingsmaatregelen. Het kan een extra argument ervoor zijn of tot aanpassing van maatregelen leiden.

Rechtspositie van de licentienemer

Zoals hierboven blijkt is het standaardpraktijk dat de licentienemer uitsluitend een gebruiksrecht op de software krijgt. Het betreft dan uitsluitend de objectcode.

Deze rechtspositie wordt er meestal niet sterker op als gekeken wordt naar de eigendom van het auteursrecht. In de praktijk werken de meeste softwareproducenten in de vorm van een rechtspersoon. Het auteursrecht houdt daar rekening mee. Het auteursrecht op het werk van een programmeur in loondienst gaat over op de werkgever. Maar hier houdt dit zeer beknopte verhaal over auteursrecht nog niet op. Steeds meer softwareproducenten werken in een holdingstructuur. Daardoor wordt het voor de buitenwacht lastig om te weten wie de eigenaar van de software is. Daarbij gevoegd de mogelijkheden van het auteursrecht, dat er gedeeld eigendom bestaat, en er ook nog de mogelijkheid is pandrecht op software te vestigen. Het zal duidelijk zijn, dat er in de vele factoren die van invloed zijn op de eigendomssituatie van software, wijzigingen kunnen optreden tijdens de gebruiksduur.

Rechtszekerheid voor softwaregebruikers

De vraag is nu hoe de rechtspositie van gebruikers structureel kan worden verbeterd. Daarvoor is kennis en ervaring nodig op het grensvlak van de vakgebieden IT en Recht. Op dit grensvlak doen zich vele ontwikkelingen voor, denkt u aan jurisprudentie en opkomst van XaaS-systemen. Er ontstaan nieuwe specialismen, producten en diensten. Langer bestaande diensten worden geprofessionaliseerd. Dat geldt bijvoorbeeld voor het 'product' software-escrow.

Broncodeponering gebeurt vooral in het belang van de softwaregebruiker. Minder bekend is, dat ook de eigenaar van het auteursrecht (software-ontwikkelaar) op een broncode een belang heeft. Dat is gelegen in het feit dat het auteursrecht op broncodes niet wordt geregistreerd. Dat vindt zijn oorzaak in het auteursrecht. Het auteursrecht ontstaat namelijk spontaan.

Het registreren van auteursrecht hoeft bij veel producten vaak niet, omdat door openbaarmaking (dit is één van de rechten van de maker) controle op namaak (plagiaat, vervalsing) vrij gemakkelijk plaatsvindt. Voor software ligt dit natuurlijk heel anders en zeker voor de broncode, die met opzet geheim wordt gehouden.

Er is een praktische oplossing voor dit gebrek aan rechtszekerheid. Dat is het deponeren van een broncode bij een IT-notaris met behulp van een notariële akte, nadat een zogenaamd IE-onderzoek is verricht. Dit IE-onderzoek heeft tot doel een duidelijke eigenaar te identificeren. Uiteraard speelt kennis van auteursrecht en van softwareontwikkeling hierbij een belangrijke rol. De voordelen zijn evident: er is nu een duidelijke eigenaar en doordat de broncode is gedeponereerd bij de notaris zijn inbreuken op het auteursrecht veel beter te bestrijden.

Broncodedeponering, mits deskundig en zorgvuldig uitgevoerd, kan er voor zorgen, dat er duidelijkheid bestaat over de vraag of de licentienemer wel een overeenkomst heeft afgesloten met de juridische eigenaar van de software waar hij alleen een gebruiksrecht van heeft.

Recht op de broncode, aanvullende maatregelen cloudapplicaties

Als de software op een juridisch correcte wijze gedeponereerd is, dan is het nog een kleine stap, om de licentienemer het recht te verlenen op de broncode onder zogenaamde opschortende voorwaarde. Ook daarvoor moeten wel eisen gesteld worden aan de wijze waarop de broncode is gedeponereerd. De belangrijkste eis is, dat er een deskundige controle heeft plaatsgevonden van de broncode met alle toebehoren. Daarbij is het belangrijk, dat men zich realiseert, dat broncodedeponering ook bedoeld is om schade te beperken, die het gevolg kan zijn van (langdurige) uitval van informatiesystemen. Met het te deponeren materiaal moet onderhoud en doorontwikkeling kunnen plaatsvinden. Daaromtrent kan alleen zekerheid worden geboden na een reconstructie van de software door vanuit een broncode en alle gebruikte hulpsoftware een werkende objectcode te

generen. Daarnaast moet er tevens nog een test worden uitgevoerd of wijzigingen in de objectcode kunnen worden doorgevoerd. Nadat vastgesteld is, dat het te deponeren materiaal volledig is, moet vervolgens nog aandacht worden besteed aan de overdraagbaarheid. Het belang van documentatie wordt door softwareontwikkelaars nogal eens onderschat. Het is daarom nodig dat de informatie die nodig is voor de overdraagbaarheid, wordt vastgelegd en toegevoegd aan de te deponeren broncode. Dit kan gebeuren tijdens de controle van de broncode.

Voor software die niet draait op systemen in het beheer van de gebruiker, moeten naast broncode deponering aanvullende maatregelen worden genomen. Een inventarisatie van de ketenpartijen die achter de softwareleverancier zitten en ervoor zorgen dat de oplossing in de lucht blijft, is noodzakelijk. Met essentiële ketenpartijen, zoals een hostingprovider, zullen afspraken moeten worden gemaakt over de continuering van hun dienstverlening op het moment dat de softwareleverancier geraakt wordt door een calamiteit. Omdat de keten achter XaaS-systemen van geval tot geval verschilt, is een continuïteitsregeling voor cloudoplossingen maatwerk.

Afgifteregeling

Onder welke voorwaarden kan de licentienemer een beroep doen op afgifte van de broncode en wordt de genomen continuïteitsmaatregelen uitgevoerd? In de praktijk komen doorgaans de volgende voorwaarden voor:

- Overeenstemming tussen de betrokken partijen, dat de regeling mag worden uitgevoerd.
- Het vervallen van de inschrijving van de softwareleverancier bij de Kamer van Koophandel.
- Het faillissement van de softwareleverancier of de verlening van surseance van betaling.

- Overdracht van de programmatuur door de softwareleverancier aan een derde, zonder dat de rechten en plichten uit de escrowovereenkomst zijn overgedragen.
- Een rechterlijke uitspraak waarbij vastgesteld is dat:
 - de softwareleverancier de escrowovereenkomst niet volledig nakomt;
 - de softwareleverancier zijn verplichtingen uit overeenkomsten met een gebruiker niet behoorlijk vervult;
 - de softwareleverancier het onderhoud van de betreffende programmatuur heeft gestaakt;
 - de softwareleverancier zijn verplichtingen tegenover een essentiële ketenpartij niet nakomt.

Een voorwaarde voor uitvoering van de regeling is natuurlijk ook, dat de licentienemer een geldig contract heeft met zijn softwareleverancier, en aan al zijn verplichtingen tegenover zijn softwareleverancier heeft voldaan.

Controlemogelijkheid door softwaregebruikers

Voor veel gebruikers zijn begrippen als automatisering en software al behoorlijk abstracte begrippen. Een escrowregeling wordt dan al gauw ervaren als een complex vraagstuk. Dat wordt nog eens in de hand gewerkt door de vele escrowregelingen die kwalitatief niet aan redelijkerwijs te stellen eisen voldoen. Dat wordt vaak verhuld met een gebrek aan voorlichting en controleerbaarheid. Het is belangrijk, dat aan gebruikers de mogelijkheid wordt geboden, te controleren of de regeling voldoet en een gedeponeerde broncode kan worden gebruikt voor continuïteit. Met andere woorden: verslaglegging is noodzakelijk.

Conclusie

Uit het oogpunt van informatiebeveiliging is aandacht voor de juridische aspecten van software noodzakelijk. Een licentieovereenkomst of SLA alleen geeft de softwaregebruiker een zwakke rechtspositie en stelt de continuïteit

van zijn informatiesysteem onvoldoende zeker. Een solide software-escrowregeling is dan ook een logische aanvulling op de licentieovereenkomst. De IT-jurist kan u ondersteunen bij het opstellen en beoordelen van een escrowregeling.

Risicometer voor softwaregebruik

Deze risicometer is bedoeld voor softwaregebruikers als instrument om afhankelijkheid en kwetsbaarheid te meten. Het is een raamwerk waarmee u het risico kunt meten, dat uw organisatie loopt bij het overstappen naar een nieuw softwarepakket. Aangezien elk bedrijf of organisatie eigen eisen en verwachtingen heeft ten opzichte van software, is de risicometer algemeen van aard en gericht op hoofdzaken. De risicometer houdt geen rekening met wet- en regelgeving die specifiek op uw informatiesysteem van toepassing kan zijn. De risicometer is voor softwaregebruikers een hulpmiddel om het mogelijk te maken kosten in beeld te brengen.

Toelichting op de risicometer

De risicometer behandelt het kostenaspect van de vervanging van een softwarepakket. Vervanging kan gebeuren om vele redenen. U kunt uit bedrijfsmatig oogpunt overstappen. U kunt echter ook gedwongen worden tot vervanging, vanwege verlies en diefstal van informatiesystemen of het wegvallen van het onderhoud van uw software. Het uitvallen van uw software kan afhankelijk zijn van gebeurtenissen bij uw producent, zoals fusies, overnames, bedrijfsbeëindiging, brand en andere calamiteiten.

In Kostenposten bij plotselinge vervanging software vindt u een overzicht van kostenposten die u te verwerken krijgt bij een plotseling wegvallen van uw software. Naast het kostenaspect zijn er echter meer aspecten aan uw informatiesysteem en de positie ervan binnen uw organisatie. Hierbij valt te denken aan:

1. Uw marktpositie kan verzwakken ten opzichte van concurrenten die gebruik maken van informatiesystemen van andere leveranciers.
2. Er kan sprake zijn van het verlies van niet in geld uit te drukken waarden zoals werkplezier en verstandhoudingen op de werkvloer.

3. De vervanging van een softwarepakket is een tijdrovende kwestie. Dat geldt niet alleen voor de te besteden tijd die direct besteed moet worden, maar ook voor de tijd die nodig is om uw organisatie te voltooien tot business as usual.

	Laag	Gemiddeld	Hoog
Beschikbaarheid; juiste tijd en plaats?	Applicatie mag niet meer dan 4 dagen niet beschikbaar zijn	Applicatie mag tussen 1 – 4 dagen niet beschikbaar zijn	Applicatie mag minder dan 1 dag niet beschikbaar zijn
Integriteit; volledig en juist?	Foutieve informatie heeft nauwelijks invloed op de correcte uitvoering van het bedrijfsproces	Foutieve informatie is hinderlijk, maar een goede uitvoering van het proces is mogelijk	Foutieve informatie maakt een goede uitvoering van het proces onmogelijk
Exclusiviteit (vertrouwelijkheid); voor wie alleen bedoeld?	Gegevens zijn intern en extern niet vertrouwelijk	Gegevens zijn op afdelingsniveau vertrouwelijk	Gegevens zijn voor de beheerder ervan vertrouwelijk

Tabel 1: Overzicht belang van uw software in termen van betrouwbaarheidseisen (zie CvIB)

In tabel 1 vindt u een overzicht waarmee u een inschatting kunt maken van het belang van de positie die uw informatiesysteem inneemt binnen uw bedrijf.

Het wegvallen van uw informatiesysteem door calamiteiten bij uw producent is te voorkomen. Het nemen van stappen om deze afhankelijkheid van uw producent te verminderen, is sterk aan te raden.

Kostenposten bij plotselinge vervanging software:

1. Verschillen bezit en vermogen
 - a. Productieverlies.
 - b. Aanschaf nieuw softwarepakket.
 - c. Implementatiekosten.
 - d. Kosten conversie oude gegevens (indien mogelijk).
 - e. Aanschaf benodigde nieuwe hardware systemen.
 - f. Vervanging maatwerk (gedeelte) software.

2. Verschillen contracten in- en verkoop
 - a. Schade door niet naleven contracten.
 - b. Veranderingen in bestaande contracten.

3. Verschillen productiviteit
 - a. Instructie van personeel en efficiëntieverlies personeel.
 - b. Verlies vergelijkbare gegevens voor statistieken (trendbreuk).

4. Verschillen Interne Organisatie
 - a. Aanpassen inrichting Interne Organisatie.

Uitwerking kostenposten

U vindt hieronder een uitwerking van het overzicht van kostenposten.

1. Verschillen bezit en vermogen
 - a. **Productieverlies**

Steeds vaker is de productiviteit binnen uw organisatie afhankelijk van de software die gebruikt wordt. Bij 100% afhankelijkheid ligt uw productie stil zodra uw software uitvalt. Bij vervanging van software zullen deze kosten ook optreden, maar in mindere mate (schaduw-draaien) dan wanneer uw software door calamiteiten uitvalt, zoals bij het onverwachts wegvallen van uw softwareproducent.

 - b. **Aanschaf nieuw softwarepakket**

Het aanschaffen van een nieuw softwarepakket is niet langer een eenvoudige zaak. U dient overzichtelijk te hebben wat u nodig hebt en waar u dit kunt krijgen (inhuren professionals voor advies) en u dient het betreffende pakket aan te schaffen. Dit kost tijd.

 - c. **Implementatiekosten**

Na de aanschaf van het nieuwe pakket dient dit geïmplementeerd te worden. Afhankelijk van het aangeschafte pakket kan dit veel tijd

kosten. Dit legt wel beslag op uw onderneming in de vorm van hardware die aangepast en/of geïntegreerd moet worden en werknemers die de implementatie moeten ondersteunen.

d. **Kosten conversie oude gegevens (indien mogelijk)**

Het overzetten van uw oude gegevens naar uw nieuwe pakket is zelden enkel een kopieerslag. Meestal is er speciale software voor nodig en soms is (volledige) conversie zelfs onmogelijk. Welk risico loopt u, als u niet langer de beschikking hebt over al uw gegevens? Ook de kosten om het overzetten te controleren door bijvoorbeeld een IT-auditor dienen hier meegenomen te worden. Denk u in dit verband ook aan wettelijke bewaarplichten.

e. **Aanschaf benodigde nieuwe hardware systemen**

Als u bezig bent met nieuwe software, dan is het vaak nodig om gelijk ook de hardware hier op aan te passen. Deze post is afhankelijk van het pakket dat u aanschaft.

f. **Vervanging maatwerk(gedeelte) software**

Afgezien van de oplossing in de vorm van maatwerk software, heeft standaard software nog aanpassingen nodig om helemaal binnen uw organisatie te passen. Koppelingen met nog aanwezige software dienen te worden vervangen. U kunt hierbij ook denken aan “handige” bestandjes die uw personeel gemaakt heeft.

2. Verschillen contracten in- en verkoop

a. **Schade door niet naleven contracten**

U hebt waarschijnlijk afspraken met klanten. Indien u niet aan uw verplichtingen kunt voldoen, welke schade loopt u hier dan door? Denk onder andere ook aan boeteclausules, gezichtsverlies en verlies van nieuwe opdrachten.

b. **Veranderingen in de bestaande contracten**

Als u nieuwe software in gebruik neemt, dan zullen er ook diverse contracten opnieuw bekeken, aangepast, opgezegd of opnieuw aangegaan moeten worden. U kunt hierbij denken aan afspraken over bestelwijze, aanlevering van informatie of contracten met betrekking tot onderhoud van hard- en software.

3. Verschillen productiviteit

a. **Instructie van personeel en efficiëntieverlies personeel**

Na implementatie van het nieuwe softwarepakket is het zaak om uw personeel zo snel en zo goed mogelijk ermee vertrouwd te maken. Verkeerd gebruik en gebrek aan kennis van het nieuwe pakket kan u veel geld kosten.

b. **Verlies van vergelijkbare gegevens voor statistieken (trendbreuk)**

Afgezien van de schade door het ontbreken van gegevens die voor het bedrijfsproces nodig zijn, zijn er ook gegevens die u nodig hebt om uw beleid uit te stippelen of tendensen te herkennen. Welke schade loopt u als deze gegevens niet langer beschikbaar zijn.

4. Verschillen Interne Organisatie

a. **Aanpassen inrichting Interne Organisatie**

Uw interne en administratieve organisatie dient te worden aangepast aan de nieuwe software. Dit houdt in dat u werkwijzen en procedures dient aan te passen om deze zo efficiënt mogelijk aan de software aan te laten sluiten.

Checklist softwareovereenkomst

In deze checklist is een aantal aandachtspunten opgenomen dat moet worden gebruikt bij de beoordeling van de rechtspositie van een softwaregebruiker. Het gaat daarbij om de inventarisatie van de reeds bestaande (contracts)verhoudingen tussen de softwaregebruiker en zijn leverancier. Op basis van de beoordeling is het mogelijk om de mogelijke risico's die een softwaregebruiker loopt vast te stellen. Aan de hand van de checklist kan vervolgens worden bepaald welke knelpunten er in een softwareovereenkomst zitten. Bij het toekennen van aandacht aan die knelpunten moet de mate waarin de gebruikte software bedrijfskritisch is, betrokken worden. Op die manier is het mogelijk om de ernst van de risico's daadwerkelijk af te wegen.

In de checklist wordt eerst onderscheid gemaakt tussen een aantal verschillende (onderdelen van) softwareovereenkomsten. Vervolgens wordt een aantal algemene aandachtspunten dat bij de beoordeling van softwarecontracten moet worden betrokken, besproken. Daarna worden per categorie softwareovereenkomst de voor die categorie bijzondere aandachtspunten benoemd. Opgemerkt moet worden dat een softwareovereenkomst een combinatie van meerdere soorten overeenkomsten kan zijn. Er moeten daarom in de praktijk dan ook soms meerdere categorieën bijzondere aandachtspunten bij de beoordeling van de overeenkomst worden betrokken.

De checklist bevat een lijst van de gegevens welke in het kader van het beheer van softwarecontracten kunnen worden bijgehouden. Daarbij wordt ook besproken over welke functionaliteit een geautomatiseerd informatiesysteem, waarmee deze registratiewerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd, dient te beschikken.

Ten slotte wordt ingegaan op de aandachtspunten die moeten worden gehanteerd bij het beoordelen van de juridische aspecten van de software die een organisatie zelf heeft ontwikkeld.

1. Vaststellen van soort overeenkomst of overeenkomstonderdeel

Aan het gebruik van software kunnen verschillende soorten overeenkomsten ten grondslag liggen. In veel gevallen bevat een contract verhouding tussen een softwaregebruiker en zijn leverancier zelfs een combinatie van meerdere soorten softwareovereenkomsten. Zo kunnen door de softwareleverancier bijvoorbeeld zijn algemene voorwaarden van toepassing worden verklaard op een SaaS-overeenkomst. Elk soort overeenkomst heeft zijn eigen bijzonderheden. Daarom moet eerst worden bepaald met wat voor overeenkomst men te maken heeft, voordat men naar de inhoud ervan gaat kijken.

1. Algemene voorwaarden
2. (Traditionele) licentieovereenkomst
3. Onderhoudsovereenkomst
4. ASP- / SaaS-overeenkomst
5. Escrow-overeenkomst
6. Overige softwareovereenkomsten

2. Algemene aandachtspunten bij softwareovereenkomsten

- **Ziet de overeenkomst op de levering van bedrijfskritische software?**

Voordat kan worden bepaald of de rechtspositie van een softwaregebruiker stevig genoeg is, moet worden beoordeeld of de software, waar de overeenkomst op ziet, bedrijfskritisch is. Daarbij moet onder andere worden gekeken naar de volgende aspecten.

- Welke bedrijfsprocessen worden met behulp van de software ondersteund of uitgevoerd?
- Betreft het standaard- of maatwerkprogrammatuur?
- Betreft het software waarmee apparatuur of machines worden aangestuurd?
- Gedurende welke periode mag de software niet beschikbaar zijn, voordat er schade voor de softwaregebruiker optreedt?
- Wat is de (mogelijke) aard en omvang van die schade?
- Aan welke wettelijke verplichtingen moet (de softwaregebruiker met behulp van) de software voldoen? Bestaat er vervangende software met dezelfde functionaliteit, en welke kosten en inspanningen zijn met een overstap gemoeid?

- **Hoe worden de verschillende begrippen en termen die in de overeenkomst worden gehanteerd, uitgelegd?**

Een softwareovereenkomst bevat in veel gevallen een bepaling waarin de betekenis van bepaalde begrippen en termen die in de overeenkomst worden gehanteerd, worden uitgelegd. Deze moeten bij de beoordeling van het contract in het achterhoofd worden gehouden.

- **Wat is er bepaald omtrent de rechten van intellectueel eigendom?**
 - Wat is de aard van het intellectueel eigendomsrecht dat op de software rust?
 - Is het gebruiksrecht op de software door de rechthebbende aan de softwaregebruiker toegekend?
 - Wat is de omvang van het gebruiksrecht?
 - Welke voorbehouden zijn er gemaakt?
 - Hoe is de vrijwaring van aanspraken welke door derden (bijvoorbeeld pandhouders) op de software kunnen maken, geregeld?

- **Wat zijn de garanties die door de softwareleverancier zijn afgegeven en wat zijn de service levels aan de hand waarvan hij moet presteren?**

De garantiebepalingen en de service levels die in de overeenkomst zijn neergelegd, zeggen iets over de mate van kwaliteit waarop de softwaregebruiker aanspraak kan maken. Ook wordt met deze bepalingen de wijze waarop de softwareleverancier omgaat met gebreken geregeld.

- **Wat is de situatie aangaande de betalingen?**
 - Hoe moet worden betaald voor de prestatie van de softwareleverancier?
 - Wiens administratie is leidend in geval van een conflict?

- **Hoe zijn de zaken rondom privacy geregeld?**

In de overeenkomst kan de verdeling van de verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden op het gebied van privacy zijn geregeld.

- Hoe zit het met de verwerking en beveiliging van persoonsgegevens?
- Wie is de verantwoordelijke in de zin van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)?
- Welke aansprakelijkheden rusten er op de partijen die bij softwareovereenkomst zijn aangesloten?
- Is een bewerkersovereenkomst noodzakelijk en is deze afgesloten?

- **Hoe zijn de zaken rondom geheimhouding geregeld?**

Heeft de softwareleverancier de plicht om geheimhouding te betrachten tijdens het uitvoeren van zijn diensten ten behoeve van de softwaregebruiker?

- **Hoe zit het met de verdeling van risico's en aansprakelijkheden in de overeenkomst?**

- **Zijn er boetebedingen in de overeenkomst opgenomen?**

- **Is er een exitstrategie bepaald?**

- Onder welke omstandigheden kunnen de bij de overeenkomst betrokken partijen uit elkaar gaan?
- Onder welke voorwaarden mag de softwaregebruiker zich voor bepaalde handelingen (bijvoorbeeld onderhoud) tot een derde wenden?
- Zijn er afspraken gemaakt over conversie en migratie?

- **Onder welke voorwaarden kan een softwareovereenkomst ontbonden worden?**

- **Wat is de invloed en wat zijn de mogelijke risico's van wet- en regelgeving?**
 - Wat is de invloed en wat zijn de mogelijke risico's van nationale wet- en regelgeving?
 - Wat is de invloed en wat zijn de mogelijke risico's van internationale wet- en regelgeving?
 - Wat is de invloed en wat zijn de mogelijke risico's van de nationale wet- en regelgeving van een ander land dan het vestigingsland van de softwaregebruiker?

- **Is er in de overeenkomst een rechtskeuze gemaakt?**

Is in de overeenkomst een keuze gemaakt voor het recht aan de hand waarvan de overeenkomst moet worden beoordeeld?

 - Is in de overeenkomst een rechterlijke instantie of arbitrage-commissie bevoegd verklaard om over eventuele geschillen te oordelen?
 - Wordt de toepassing van regelgeving van internationaal privaatrecht (uitdrukkelijk) afgewezen?

- **Welke andere (bijzondere) contracten of voorwaarden moeten bij de beoordeling van de softwareovereenkomst betrokken worden?**

Bepaald moet worden hoe de softwareovereenkomst moet worden gezien in het licht van de contracten of voorwaarden die niet in de overeenkomst zelf zijn opgenomen, maar wel de contractsverhouding tussen de softwareleverancier en de softwaregebruiker regelen.

3. Bijzondere aandachtspunten bij de algemene voorwaarden

Op softwareovereenkomsten zijn in de meeste gevallen algemene voorwaarden van toepassing. In veel gevallen zijn dit de algemene voorwaarden van de softwareleverancier. In de algemene voorwaarden kan een groot en belangrijk aantal zaken geregeld zijn, meestal slechts ten gunste van degene die de algemene voorwaarden van toepassing heeft verklaard. In sommige gevallen zijn de algemene voorwaarden dan ook omvangrijker dan de (hoofd)softwareovereenkomst zelf.

- **Welke algemene voorwaarden zijn van toepassing?**
Alvorens de betekenis van algemene voorwaarden te kunnen vaststellen, moet worden bepaald welke voorwaarden van toepassing zijn.
- **Wat is de betekenis van de voorwaarden voor de rechtspositie van de softwaregebruiker?**
Algemene voorwaarden hebben in beginsel een aanvullend karakter. Dit betekent dat zij wel onderdeel uitmaken van een softwareovereenkomst, maar slechts daar van toepassing zijn waar de hoofdovereenkomst niet in voorziet. Wanneer er strijd is tussen de algemene voorwaarden en de hoofdovereenkomst, prevaleert hetgeen dat in het laatste document is neergelegd. Desalniettemin zijn de algemene voorwaarden van groot belang voor de toestand van de rechtspositie van de softwaregebruiker.
- **Wat is de inhoud van de bijzondere bepalingen die in de algemene voorwaarden zijn opgenomen?**

4. Bijzondere aandachtspunten bij (traditionele) licentieovereenkomsten

De (traditionele) licentieovereenkomst is nog steeds de meest voorkomende softwareovereenkomst. In de meeste licentieovereenkomsten wordt ten behoeve van de softwaregebruiker een gebruiksrecht gevestigd door de (rechthebbende) softwareleverancier. De meeste aandachtspunten waar tijdens het beoordelen van een licentieovereenkomst op moet worden gelet, zijn hierboven reeds onder de algemene aandachtspunten van punt 2 genoemd.

- **Wat is de omvang van het gebruiksrecht?**
 - Heeft de softwaregebruiker recht op nieuwe versies van de programmatuur?
 - Zijn wijzigingen van de omvang van het gebruiksrecht door de softwareleverancier voorbehouden?
 - Heeft de softwaregebruiker recht op het gebruik van nieuwe versies?
 - Wie is de houder van het auteursrecht dat op de nieuwe versies rust?

- **Maken (componenten van) open source licenties deel uit van de overeenkomst?**

- **Betreft het standaard- of maatwerksoftware?**

- **Welke informatieplichten hebben de softwareleverancier en de softwaregebruiker over en weer?**

- **Wat is de inhoud van bijzondere bepalingen die in de overeenkomst zijn opgenomen?**

5. Bijzondere aandachtspunten bij onderhoudsovereenkomsten

- **Op welke soorten onderhoud kan de softwaregebruiker aanspraak maken?**
- **Welk soort onderhoud heeft welke prioriteit?**
- **Is er een vaste tijd en plaats waarop het onderhoud wordt uitgevoerd?**
- **Maakt het uitvoeren van dataconversies deel uit van de onderhoudsverplichting?**
- **Welke handelingen zijn uitgesloten van de onderhoudsverplichting?**
- **Welke informatieplichten hebben de softwareleverancier en de softwaregebruiker over en weer?**
- **Is het laten uitvoeren van het onderhoud door een andere partij mogelijk?**
- **(Hoe) is er voorzien in de continuering van het onderhoud in de situatie waarin de onderhoudsovereenkomst wordt ontbonden of anderszins eindigt?**
- **Kan de softwaregebruiker in een dergelijke situatie aanspraak maken op de afgifte van het bij de software horende broncodemateriaal?**
- **Wat is de inhoud van de bijzondere bepalingen die in de overeenkomst zijn opgenomen**

6. Bijzondere aandachtspunten bij ASP- en SaaS-overeenkomsten

- **Welke partijen zijn behoudens de hoofdaannemer bij de verzorging van de ASP- of SaaS-oplossing betrokken, en welke overeenkomsten zijn met hen afgesloten?**
- **Wat is de omvang van het gebruiksrecht?**
Zijn wijzigingen van de omvang van het gebruiksrecht door de softwareleverancier voorbehouden?
- **Aan welke garanties en service levels is de softwareleverancier gebonden?**
- **Hoe zit het met het eigendom van de met behulp van de ASP- of SaaS-oplossing verwerkte en gegenereerde gegevens?**
 - Is de softwareleverancier verplicht om van tijd tot tijd reservekopieën van de data te maken?
 - (Onder welke omstandigheden) heeft de softwaregebruiker recht op de afgifte van de data?
- **Hoe is de verdeling van verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden op het gebied van privacy geregeld?**
 - Is de softwareleverancier verplicht om de gegevens afdoende te beveiligen?
 - Wordt de absolute verdeling van verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden van de AVG (onrechtmatig) doorkruist?
- **Welke informatieplichten hebben de softwareleverancier en de softwaregebruiker over en weer?**

- **Hoe is er voorzien in de continuering van het gebruik van de software in de situatie waarin de overeenkomst wordt ontbonden of anderszins eindigt?**
 - Is er een exitregeling in het contract opgenomen?
 - Is er voorzien in een uitwijkregeling of garantiefonds?
 - Is er voorzien in een software escrowregeling?

- **Wat is de inhoud van de bijzondere bepalingen die in de overeenkomst zijn opgenomen?**

7. Bijzondere aandachtspunten bij software escrowovereenkomsten

Voor de beoordeling van de rechtspositie van een softwaregebruiker moeten ook de software escrowovereenkomsten waarbij hij partij is, worden bestudeerd. Hierbij moet naar drie categorieën factoren worden gekeken. De eerste categorie wordt gevormd door de eisen die in zijn algemeenheid aan de software escrowregeling moeten worden gesteld. De tweede categorie bestaat uit de eisen die aan de verificatie van het broncodemateriaal moeten worden gesteld. In de derde categorie zijn ten slotte de eisen die aan de in bewaring nemende partij moeten worden gesteld, opgenomen.

- **Algemene aandachtspunten bij de beoordeling van een software escrowovereenkomst**
 - Is de regeling onderhevig aan maatregelen op het gebied van kwaliteitsbeheersing?
 - Is de regeling faillissementsbestendig en curator-proof?

- Is er een onderzoek uitgevoerd waarbij de gerechtigheid van de in bewaring gevende partij tot de intellectuele eigendomsrechten op de software is vastgesteld?
- Biedt de regeling bescherming tegen inbreuken op het auteursrecht?
- Wordt er in de overeenkomst vrijwaring geboden tegenover derden (bijvoorbeeld pandhouders) die aanspraak kunnen maken op het broncodemateriaal?
- Biedt de regeling een compliancycheck met eventueel van toepassing zijnde open source licenties?
- Is de regeling afgestemd op de laatste stand van wetgeving, jurisprudentie en technische ontwikkelingen?
- Zijn er juridische en praktische maatregelen waarmee wordt gewaarborgd dat de meest recente versie van het broncodemateriaal wordt gedeponneerd?
- Is er een strikte functiescheiding tussen technische en juridische maatregelen?
- Heeft de softwaregebruiker recht op een uitgebreide rapportage van de in bewaargeving van het broncodemateriaal?
- Is de regeling waar nodig op maat afgestemd op de specifieke verhouding tussen softwareleverancier en softwaregebruiker?
- Zijn de afgiftegronden objectief en compleet?
- Wordt aan de softwaregebruiker het recht verstrekt om na uitvoering van de regeling het broncodemateriaal en de software zelf te gebruiken voor continuïteitsdoeleinden?
- Voorziet de escrowovereenkomst in de mogelijkheid van een doorstart van de softwareleverancier zonder afgifte van het broncodemateriaal in geval van zijn faillissement?

- Hebben de partijen die bij de software escrowovereenkomst zijn aangesloten recht op voorlichting en ondersteuning op basis van juridische en technische expertise?
 - Omvat de regeling in het geval van ASP-, SaaS- en Cloud-oplossingen meer dan alleen een broncodedepot, en ten minste ook het in de lucht houden van de applicatie?
- **Aandachtspunten bij de verificatie van het broncodemateriaal**
 - Wordt het broncodemateriaal op compleetheid, actualiteit en werkzaamheid gecontroleerd voordat het in bewaring wordt genomen?
 - Wordt de verificatie uitgevoerd door een onafhankelijke en vakbekwame persoon of instantie?
 - Wordt de verificatie uitgevoerd door een persoon of instantie die gebonden is aan tuchtrechtelijke regelgeving?
 - Is de volledige reconstructie van het broncodemateriaal tot een werkend object onderdeel van de broncoderegeling?
 - **Aandachtspunten bij de beoordeling van de in bewaring nemende partij**
 - Is de in bewaring nemende partij onafhankelijk?
 - Beschikt de in bewaring nemende partij over gedegen materiekennis?

- Wordt het vertrouwen in de in bewaring nemende partij gerechtvaardigd door toezicht van een sterke beroepsorganisatie en de toepassing van tuchtrechtelijke regelgeving?
- Valt het in bewaring genomen broncodemateriaal buiten de boedel, in het geval waarin de in bewaring nemende partij faillieert?

8. Aandachtspunten overige softwareovereenkomsten

Naast bovengenoemde categorieën contracten kunnen er nog andere soorten softwareovereenkomsten deel uitmaken van de contractsverhouding tussen softwareleverancier en softwaregebruiker. Een voorbeeld hiervan is het service level agreement. Uiteraard moeten deze overeenkomsten ook bij de beoordeling van de rechtspositie van de softwaregebruiker worden betrokken.

9. Aandachtspunten rond het beheren van softwareovereenkomsten

Het beheren van softwareovereenkomsten ziet met name op het vastleggen van praktische informatie. Het betreft niet zozeer de beoordeling van de bepalingen van het contract zelf. Onderstaande informatie kan in het kader van contractbeheer centraal worden geregistreerd en verzameld.

- **De lopende softwarecontracten waarbij de organisatie partij is.**
- **Een digitale scan van de papieren versie van contracten en de bijbehorende documentatie.**

- **Centraal ordenen van papieren versie contracten en documentatie.**
- **Gegevens softwareleverancier.**
 - Contactpersoon.
 - Adresgegevens.
 - Website.
 - KVK- en Bankrekeningnummer.
- **Gegevens interne contactpersonen.**
 - Ondertekenaar.
 - Afdeling / persoon ten behoeve waarvan contract is gesloten.
 - Contactpersoon.
- **De aard van het contract (betreft het een licentieovereenkomst, onderhoud, SaaS-overeenkomst, enzovoorts).**
- **Het belang van het contract. Betreft het bijvoorbeeld bedrijfskritische software?**
- **De looptermijn van het contract.**
 - Bepaalde looptermijn.
 - Onbepaalde looptermijn.
 - Opzegtermijnen.
- **Het totaalbudget voor software.**
- **De kosten die met het contract zijn gemoeid.**

- **De in het contract aangebrachte wijzigingen.**

- **Beëindigde contracten en bijbehorende informatie.**
 Een geautomatiseerd informatiesysteem waarmee het beheer van software contracten wordt uitgevoerd, dient over de volgende functionaliteit te beschikken.
 - Mogelijkheid tot registreren van de hierboven genoemde informatie.
 - Berekenen totaalwaarde contracten.
 - Binnengekomen facturen koppelen aan contracten.
 - Contracten kunnen sorteren op verschillende thema's.
 - Aard contract.
 - Leverancier.
 - Bepaalde/onbepaalde looptermijn.
 - Eind-/verlengingsdatum.
 - Enzovoorts.
 - Signalerings-/herinneringsfuncties
 - Einde looptermijn/datum van automatische verlenging.
 - Budgetoverschrijdingen.
 - Meldingen uitbrengen aan verantwoordelijke.

Naast de functionaliteit die ten behoeve van het contractbeheer in het systeem is neergelegd kan ook een aantal onderdelen van het contractmanagement (alle handelingen rond het opstellen,

beoordelen, onderhandelen en afsluiten van dan wel over contracten) geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd worden. In dit verband kan worden gedacht aan een rapportagefunctie waarmee eindgebruikers van de software kunnen aangeven of verlenging van het contract wat hun betreft wenselijk is. Daarbij zouden zij ook moeten kunnen vermelden wat hun eventuele nieuwe behoeften zijn. Ook een beoordelingsfunctie waarmee informatie over de prestaties van de softwareleverancier kan worden ingevoerd in het informatiesysteem, zou eveneens een functie kunnen zijn. Met behulp van het geautomatiseerde informatiesysteem zouden zo zelfs complete managementrapportages worden samengesteld.

10. Juridische aandachtspunten bij software die intern is ontwikkeld

Een organisatie kan naast afnemer van software, ook ontwikkelaar van software zijn. Dat kan allereerst eenvoudige eiland-automatisering betreffen. Hiervan is bijvoorbeeld sprake in de situatie waarin een medewerker van de organisatie een speciale spreadsheet maakt. Het kan daarentegen ook geavanceerde software betreffen waar een langdurige ontwikkelingsfase aan ten grondslag heeft gelegen. De software kan intern worden gebruikt, maar ook zijn ontwikkeld voor de klanten van een organisatie. Met name in dat laatste geval is het voor een organisatie verstandig om aandacht te schenken aan de volgende punten.

- **Hoe gaat de organisatie om met de intellectueel eigendomsrechten welke op de door haar ontwikkelde software rusten?**
 - Ligt het auteursrecht op de software bij de organisatie?
 - Zijn de intellectueel eigendomsrechten (notarieel) vastgelegd?

- **Wordt er een (licentie)overeenkomst gesloten met de klanten die gebruik maken van de software, en wat is de inhoud daarvan?**
- **Is er een software escrowregeling opgezet ten behoeve van de klanten van de organisatie?**
- **Welke aansprakelijkheden en verantwoordelijkheden heeft de organisatie, bijvoorbeeld op het gebied van fouten en onvolkomenheden in de software?**
- **Komt de organisatie in aanmerking voor R&D- of innovatiesubsidie, omdat zij in eigen beheer software ontwikkelt?**

Checklist preventief IT-juridisch beleid

Onderstaande checklist is bedoeld voor organisaties, die actief juridisch preventief beleid willen voeren op het gebied van IT. De checklist geeft organisaties een houvast bij het inventariseren van risico's, die volgen uit het gebruik van informatietechnologie.

- **Bedrijfsstructuur**

- Is er recent sprake geweest van wijzigingen in de juridische structuur van de onderneming? Bijvoorbeeld een wijziging in rechtsvorm, toevoegen van een B.V. door oprichting of overname en/of het beëindigen van een rechtspersoon door opheffing, fusie of verkoop?
- Wie is er binnen het bedrijf verantwoordelijk voor het beheer van de contracten die met externe partijen worden afgesloten?

- **Overeenkomsten die het bedrijf met derden sluit**

- Wanneer zijn de algemene voorwaarden voor het laatst herzien (datum)?
- Hoe is de inhoud van de algemene voorwaarden tot stand gekomen (getoetst of opgesteld door een IT-jurist)?
- Hoe worden de algemene voorwaarden met een derde partij van toepassing verklaard (NB let op battle of forms)?
- Wanneer zijn de licentieovereenkomsten voor het laatst herzien (datum)?

- Wordt er in uw licentieovereenkomst rekening gehouden met actuele jurisprudentie?
- Is de overeenkomst goed afgestemd op de algemene voorwaarden (blijven er geen belangrijke onderwerpen ongeregeld)?
- Bent u zelf tevreden over de huidige overeenkomst of zijn er onderwerpen waarvan u zelf vindt dat daar meer aandacht aan moet worden besteed?
- Indien er tevens software van derden in (sub)licentie wordt gegeven, is hiertoe de bevoegdheid contractueel vastgelegd?
- Zijn er overeenkomsten met wederverkopers (resellers) en is dit goed geregeld?

De vragen onder de eerste drie aandachtsstreepjes kunnen worden herhaald voor andere overeenkomsten die binnen het bedrijf worden afgesloten, zoals onderhoudsovereenkomsten, ASP/SaaS-overeenkomsten, etc. Het verdient zeker aanbeveling om te kijken naar ASP/SaaS-constructies. Het gegeven dat de gebruiker van ASP/SaaS-diensten niet langer de beschikkingsmacht over de software en data heeft, is van invloed op de afspraken die er tussen de verschillende partijen worden overeengekomen.

- **Auteursrechten op software**

- Zijn er wijzigingen in het eigendom van de auteursrechten op de broncodes (zijn er bij akte auteursrechten overgedragen)?
- Zijn er delen van de auteursrechten, bijvoorbeeld de exploitatierechten, afgesplitst en/of in exclusieve licentie gegeven?
- Wordt op de gedistribueerde software en de daarbij behorende documentatie duidelijk aangegeven wie de

auteursrechthebbende is en wat het versienummer en de uitgiftedatum is?

- Heeft u plannen voor de aan - of verkoop van broncodes? Dit kan ook een interne overdracht zijn van de ene B.V. naar de andere of een overdracht aan een (ex-) medewerker.
- Zijn er zekerheden, zoals bijvoorbeeld een pandrecht, gevestigd op één of meer van uw (auteursrechten op) broncode(s)?
- Heeft u getoetst of laten toetsen in hoeverre uw producten en diensten ook door andere intellectuele eigendomsrechten kunnen worden beschermd, zoals bijvoorbeeld octrooirechten, databankrechten of merkrechten?
- Heeft u in uw arbeidsovereenkomsten met uw medewerkers voorwaarden getroffen inzake intellectuele eigendomsrechten?
- Hebben tijdelijke arbeidskrachten en/of stagiaires meegeholpen aan de ontwikkeling van uw software?
- Zijn er samenwerkingsovereenkomsten gesloten met een andere softwareontwikkelaar?
- Is in de overeenkomst aandacht besteed aan de auteursrechten op de ontwikkelde software?

- **Software**

- Is de distributie van de software gewijzigd, en hoe verhoudt dit zich tot eventueel aangestelde resellers?
- Wordt de software in het buitenland verkocht?
- Wordt de software via het internet gedistribueerd?
- Zijn er nieuwe softwareproducten ontwikkeld of zijn er nieuwe diensten op de markt gebracht?
- Zijn er softwareproducten van de markt gehaald?

- **Overig**

Internet/e-mail en Social Media Gedragscode/BYOD

- Heeft het bedrijf voor haar medewerkers een Internet/e-mail en Social Media Gedragscode opgesteld?
- Heeft uw bedrijf een actief en preventief beleid op het gebied van bring your own device (BYOD)?

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

- Verwerkt u binnen uw bedrijf gegevens die vallen onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)?
- Indien ja, worden deze gegevens verwerkt en beveiligd met inachtneming van deze wetgeving?

Fiscale bewaarplicht administratie

- Bent u bekend met de bewaartermijnen die voortvloeien uit de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen en de implicaties die hieruit voortvloeien voor de bedrijfsvoering?
- Indien uw bedrijf digitaal haar administratie opslaat, zijn deze gegevens dan tevens gedurende de toepasselijke termijnen digitaal toegankelijk voor de fiscus?

Website

- Voldoet de website van uw bedrijf aan de wettelijke informatie-verplichtingen?
- Als het bedrijf bestellingen mogelijk maakt via internet, is het boekingsproces dan op de juiste wijze ingericht, in

overeenstemming met bovengenoemde wetten en worden uw algemene voorwaarden op geldige wijze van toepassing verklaard?

- Maakt u geen inbreuk op intellectuele eigendomsrechten van derden, door het overnemen van merken of werken van derden op uw website of door het aanbrengen van een ongeoorloofde hyperlink en/of het ongeoorloofd gebruik van domeinnamen?
- Verwerkt u persoonsgegevens via uw website en voldoet u aan de regels van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)?
- Heeft uw bedrijf een cookiebeleid?

Checklist informatieplichten voor webwinkels

De grote groei van het internet heeft tot gevolg gehad, dat veel bedrijven tegenwoordig een webwinkel (webshop) hebben, dan wel geheel een webwinkel zijn. Wat niet iedere webwinkelier/webshophouder weet is dat een website inhoudelijk aan een aantal juridische minimumeisen moet voldoen. U vindt een aantal verplichtingen bijvoorbeeld terug in de volgende wetsbepalingen:

- Artikel 3:15d, lid 1, BW (Informatieverplichtingen in dienst van informatiemaatschappij)
- Artikel 6:193e onder b, BW (Verplichting identiteit en adres te vermelden bij een uitnodiging tot aankoop)
- Artikel 6:227b, lid 1, BW (Informatieverplichtingen elektronisch contracteren)

Hieronder wordt een checklist gegeven voor webwinkeliers van wettelijke informatieplichten.

- **Informatie over uw webwinkel**

U dient uw eigen bedrijfsgegevens makkelijk vindbaar op uw website aan te geven, dus op een duidelijke zichtbare plek.

- Naam van uw bedrijf en ondernemingsvorm, zoals bekend bij de Kamer van Koophandel.
- Inschrijffnummer Kamer van Koophandel.

- Het adres waar u werkt (niet alleen een postbusnummer noemen).
- Uw contactgegevens (minimaal een e-mailadres naast een telefoonnummer).
- Btw-nummer.
- Voor zover een activiteit aan een vergunningstelsel is onderworpen, de gegevens van het toezichthoudende orgaan noemen.
- Voor zover er sprake is van een geregementeerde beroepsuitoefening, de gegevens van de beroepsvereniging, een verwijzing naar de van toepassing zijnde beroepsregels en de beroepstitel en de lidstaat van de Europese Unie of andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte waar die is toegekend.

- **Informatie over uw aanbod**

U dient duidelijke informatie aan te geven met betrekking tot uw aanbod. Deze informatie moet duidelijk en zichtbaar zijn, voordat een klant een bestelproces start.

- De voornaamste kenmerken van het product of de dienst, zoals, indien van toepassing:
 - afmeting;
 - duur van de overeenkomst;
 - technische gegevens;
 - risico's van het gebruik van het product.
- De totaalprijs van het product of de dienst inclusief BTW, verzendkosten en overige kosten.

- **Informatie over levering en betaling**

U dient duidelijk te hebben aangegeven, voordat een klant een bestelproces start, wat de voorwaarden zijn inzake levering en betaling.

- De levertermijn, indien u geen levertermijn aangeeft, dan geldt de levertermijn van 30 dagen.
- Indien van toepassing, beperkingen voor levering (bijvoorbeeld u levert niet aan het buitenland).
- Manier van levering.
- Betalingsmogelijkheden, indien u kosten in rekening brengt voor een bepaalde manier van betalen (iDeal, PayPal, creditcard), dan mag u daarvoor niet meer in rekening brengen, dan wat u er zelf voor betaalt.
- Indien van toepassing, informatie over waarborgsom of financiële garanties (bijvoorbeeld bij verhuur van producten).
- Belangrijk: bij de verkoop van producten is het niet geoorloofd om van consumenten een volledige vooruitbetaling te eisen. U mag maximaal 50% van het bedrag als aanbetaling vragen, als vooruitbetaling uw enige optie is en uw klant consument is. Het overige bedrag kunt u bijvoorbeeld onder rembours bij levering vragen.

- **Informatie over uw bestelproces**

Het bestelproces moet duidelijk zijn voor de klant en hij moet invoerfouten kunnen herstellen, zodat hij of zij kan voorkomen dat er verkeerde bestellingen worden geplaatst.

- Informatie over de werking van het bestelproces en over de totstandkoming van de overeenkomst.

- Een totaaloverzicht van de door klant ingevoerde gegevens met totaalprijs, voordat de bestelling feitelijk plaatsvindt.
- Mogelijkheid van herstellen van invoerfouten van zowel bestelling als klantgegevens (bijvoorbeeld foutief adres ingevoerd).
- Een bestelknop, waarmee duidelijk wordt aangegeven, dat er een betalingsverplichting wordt aangegaan.
- Zorg ervoor dat uw algemene voorwaarden van toepassing worden verklaard. Het is tevens nodig om deze ter hand te stellen door ze als pdf downloadbaar te maken.
- U dient aan te geven wat u doet met de persoonsgegevens van de klant (mogelijk middels een privacystatement).
- U dient aan te geven in welke taal de overeenkomst tot stand komt.

- **Informatie over bedenktijd, retourneren en annuleren**

U dient aan te geven welke voorwaarden gelden op het gebied van bedenktijd, retourneren en annuleren (herroepingsrecht).

- Op uw website moet informatie staan over de bedenktijd, retourneren en annuleren.
- De bedenktijd is 14 dagen: hierbij geldt dat de termijn begint te lopen op het moment dat de klant te kennen heeft gegeven, dat hij of zij gebruik wil maken van de bedenktijd.
- Indien de klant het product heeft geretourneerd, dient u binnen 14 dagen het volledige aankoopbedrag inclusief verzendkosten terug te betalen. Indien de klant het product nog niet heeft geretourneerd, mag u wachten tot dat het moment dat u het product heeft,

dan wel tot het moment dat de klant aantoont dat hij heeft terug gestuurd.

- U dient op uw website middels een modelformulier aan te geven voor het gebruik maken van de bedenktijd.
- Eventuele kosten van het terugsturen (ook aangeven, indien het niet per gewone post geretourneerd kan worden).
- U dient aan te geven, dat u terugbetaalt met hetzelfde betaalmiddel als de klant heeft gebruikt, tenzij de klant een andere betaalmethode accepteert, u mag dan geen extra kosten in rekening brengen.
- U dient aan te geven, dat de klant slechts aansprakelijk is voor waardevermindering van het product, indien de klant het product op een andere manier heeft gebruikt, dan nodig was voor de beoordeling van de aard, de kenmerken en de werking van het product.
- Indien er sprake is van een dienst en de dienst is reeds gestart voordat de bedenktijd voorbij is, dan dient u aan te geven welke kosten de klant moet vergoeden. Dit moeten redelijke kosten zijn. Indien u dit niet heeft aangegeven, hoeft de klant deze niet te betalen.

Dit zijn de belangrijkste informatieplichten voor webwinkels/webshops. Er zijn nog meer informatieplichten, die afhankelijk van uw product of dienst van toepassing kunnen zijn. Wilt u zeker weten of uw webwinkel voldoet aan alle wettelijke verplichtingen, neem dan contact met ons op, wij beoordelen dat graag voor u.

Waarmee kunnen wij u helpen?

Laat ons weten wat u zoekt. Wij helpen u graag.

Zoekt u meer informatie over dit onderwerp?

Bezoek dan de sectie over dit thema op de website ICTinformatiecentrum.nl en vind daar alle informatie die gratis voor u beschikbaar is.

Zoekt u meer informatie over bedrijfssoftware?

Gaat u een selectietraject van bedrijfssoftware starten, vraag dan via ICTinformatiecentrum.nl de bijbehorende box aan met alle informatie over selectie, implementatie, het aansturen van het project, oplossingen, enz.

Zoekt u een oplossing, adviseur of leverancier?

Bel, mail of chat dan even met ons. Dat is de snelste weg. Omschrijf voor welk IT vraagstuk u een oplossing zoekt en wij gaan voor u aan de slag.

Wilt u op de hoogte blijven van nieuws en ontwikkelingen?

De ICT nieuwsbrief informeert u en 13.000 andere ICT beslissers en belangstellenden iedere twee weken over de meest relevante ontwikkelingen. Informatie, inspiratie, eyeopeners en noodzakelijke kennis.

Zoekt u iets anders?

Onze websites spreken voor zich. Bezoek ICTinformatiecentrum.nl om uw weg te vinden in alle thema's waarover wij informatie hebben. En als we u kunnen helpen, doen we dat graag. Bel of mail ons gerust!

ICT informatiecentrum, Houten | T 085 40 10 218 | info@ictinformatiecentrum.nl

Kennispartner

De inhoud van dit boek is tot stand gekomen in samenwerking met De IT-jurist. Heeft u een vraag aan hen of over het thema van hun bijdrage, neemt u dan vrijblijvend contact met hen op. Zij helpen u graag bij de verdere uitvoering van uw project.

De IT-jurist bv

IT vraagt om een multidisciplinaire aanpak. In elke fase van een IT project, zoals ontwikkeling, exploitatie en gebruik moeten partijen uit verschillende disciplines een bijdrage leveren en met elkaar samenwerken voor het beste resultaat. In de praktijk is dat vaak niet haalbaar voor een organisatie, die te maken heeft met IT.

De IT-jurist ontleent zijn toegevoegde waarde aan de unieke ervaring die hij heeft opgebouwd in samenwerking met IT-notarissen, IT-auditors, IT-advocaten, curatoren, Beëdigd Informaticadeskundigen en IT-werktuigbouwkundigen. Door zich te focussen op daar waar IT, Recht en Informatiebeveiliging elkaar raken, kan De IT-jurist onderscheidende diensten leveren aan IT-leveranciers en IT-gebruikers.

De IT jurist

Felland Noord 10 | 9753 TB Haren

T +31 (0)50 534 45 74 | info@it-jurist.nl | it-jurist.nl